

OTAVA (OTTAWA), ONTARIO

Kaip išspausdinta II-osios Kanados Liet. Dienos leidinyje, prieš Pirmąjį pasaulinį karą Otavoje gyveno "2-3 šeimos". Po Antrojo pasaulinio karo keli šimtai lietuvių iš "DP" (Displaced Persons) stovyklų atsikėlė į miestą. Pirmieji liet. minėjimai ivyko 1948 m., jau 1949 m. Otavos lietuviai siuntė savo atstovą p. Vaičių į Kanados liet. Seimą Montrealyje. Šiuo laikotarpiu ypač aktyvūs buvo kun. dr. J. Razutis ir prieškariniai imigrantai Pranckevičiai. Kaip rašoma minėtame leidinyje, 1951-52 m. Otavoje gyveno apie 250 lietuvių o jau 1954 m. jį beliko apie 80. Kiti esą išsikraustę į Torontą ir Hamiltoną.

KLB. Otavos Liet. Bendruomenės branduolys sukurtas jau 1948 m. Kun. Razučio iniciatyva 1949 m. birželio 12-ąją buvo sušauktas visų Otavos apylinkės lietuvių susirinkimas, išrinkta vadovybė, kuriai pirmininkavo inž. Albinas Paškevičius.

Otavos apylinkės lietuviai ypatingai diplomatiškai laikėsi ankstyvais KLB Otavos kūrimosi metais (1949-1952), kai iškilo nesantaika tarp įvairių srovių ir vienu metu buvo kelios Centro valdybos: Otavos KLB apyl. tokius ginčius dėl vadovybės pavadino "be reikalo eikvojama energija" ir leido kiekvienam apyl. lietuviui savo nario mokesčiu remti jo pageidaujama Centro valdybą.

Visa lietuvių veikla Otavoje sukosi apie Otavos KLB apylinkę ir mėnesines liet. Mišias (žr. "Otavos lietuvių misija"): 1955 m. Otavos apylinkė pranešė: "Be to, čia susiburiama - ruošiamos sueigos per visus ryškesnius minėjimus, kaip Vasario 16 - oji., birželio įvykiai, rugsėjo 8 d., lapkričio 23-oji" ir t. t.

Ruošiami Vasario 16-osios, Motinos Dienos ir Kalėdų minėjimai, kviečiami paskaitininkai, dalyvauta etninių grupių subuvimuose ir "Ottawa Citizenship Council" daugiakultūrinėje grupėje. Kol Lietuva buvo okupuota, būdavo ruošiamas didelis birželio 14-osios trėmimų minėjimas kartu su kitom etninėm grupėm, kurių tėvynainiai buvo Sovietų Sąjungoje. Otavos miesto lietuviams veikėjams ir dabar atitenka ryšių su Kanados valdžios institucijom ir su parlamentarais palaikymo darbas.

Nuo 1973 m. iki 1985 m. veikė KLB Šalpos fondo skyrius, kuriam vadovavo Paulė Ancevičienė. Buvo renkami pinigai bei drabužiai ir siunčiami Suvalkų Trikampio lietuviams. Išsiųsta labai daug siuntinių, iš Suvalkijos gauta virš 400 laiškų. 1997 m. birželio mėn. privačia iniciatyva Otavos apylinkėje įsteigtas komitetas, pasivadinęs "Pagalba alkaniems Lietuvoje". Įvairiom progom renkami pinigai, kurie pasiunčiami Kauno arkivyskupijos "Caritas" skyriaus išlaikomai "Vargšų Valgyklai". Iki 1998 m. gegužės 2-osios surinkta ir perduota virš 1,000 dol. Komiteto nariai: Viktoras Priščeponka, Irena Priščeponkienė ir Gintas Mitalas.

1974 m. gegužės 13-19 dienomis Otavos apyl. KLB atšventė savo 25-metį, suruošdama daugybę renginių: iškilmingą Lietuvių savaitės Otavoje atidarymą "National Arts Centre" rūmų salėje; pašto ženklų, pinigų, knygų ir liaudies meno parodą miesto centrinėje bibliotekoje, dail. Anastazijos Tamošaitienės gobelenų parodą, sukaktuvinį balių Otavos "Civic" Centro salėje, dail. Telesforo Valiaus grafikos parodą ir t.t. Tuo metu KLB Otavos apyl. pirm. buvo V. Priščeponka, nariai B. Čeponkus, R. Čeponkienė, S. Mitalienė, A. Elvikis ir L. Giriūnas.

Šiuo metu tautinės šventės minimos "šeimos atmosferoje", mėginama pritraukti lietuviškai nekalbančius ruošiant lietuviškų patiekalų gaminimo pamokas bei minėjimus, kuriuose yra mažiau kalbų, daugiau muzikos, vaikų pasirodymų, kur publika įsijungia į dainas.

KLB Otavos apylinkės pirmininkė Rūta Kličienė suruošė 1999 m. Kalėdų programą bei pietus apylinkės lietuviams. Vinco Kudirkos mokyklos vaikai pasirodė su šventėms pritaikytu montažu, paruoštu Giedrės Matusevičienės.

KLB apylinkės pirmininkai: kun. dr. J. Razutis, Albinas Paškevičius, J. Saulėnas, V. Trečiokas, B. Ragauskaitė, M. Šimanskis, J. Danys, P. Daunius, kun. dr. V. Skilandžiūnas, S. Balsevičienė, dr. A. Šidlauskaitė, Rūta Danaitytė, V. Prisceponka, Benediktas Čeponkus, dab. Rūta Kličienė. Dabartinės valdybos kiti nariai yra Vytautas Radžius, Raimundas Kličius, Rūta

Rudaitytė-Renaud, Elė Jurgutienė, Antanas Skučas, Nijolė Gray. Revizijos komisijos nariai yra J. Verbyla, S. Danaitienė ir B. Čeponkus.

Mokyklos. Žr. "Dr. Vinco Kudirkos šeštadieninė mokykla"

Organizacijos. 1949-53 m. veikė tautinių šokių grupė, vad. A. Paškevičienė. 1991-1994 m. gyvavo taut. šokių grupė "Vingis" (žr.). 1965m. įsteigtas liet. studentų sąjungos skyrius, tuo metu turėjęs 14 narių, bet ilgai neišsilaikė.

Parapijos. Žr. "Otavos liet. katalikų misija"

Statistika. Remiantis Otavos statistika, 1951 m. Kanados valdžios statistika, Otavoje gyveno 127 lietuviai. 1956 m. Kanados Lietuvių dienos leidinyje pranešta, kad KLB narių yra apie 90. 1960 m. VII-osios Kan. Liet. dienos leidinyje rašoma: "Iš apyl. ribose gyvenančių lietuvių 70 yra aktyvūs bendruomenės nariai". 1961 m. pranešama, kad apylinkėje "apytikriai yra 140 lietuvių. Iš jų apie 70 remia liet. bendruomenės veiklą nuolat". 1966 m. KLB tarybos suvažiavimui pranešta: "apyl. priskaitoma apie 120 narių. Dauguma profesionalai. Apylinkės veikla reiškiasi labai gyvai". 1970 m. KLB suvažiavimui pranešta: "apylinkėi priklauso apie 170 lietuvių". 1981 m. KLB suvažiavimui pasiskūsta: "apylinkės sąrašuose turime apie 90 asmenų . . . bet paprastai [parengimuose] apsilanko tik apie 60".

Remiantis 1984 m. KLB kultūros komisijos pirm. Rasos Kurienės paruošta apklausa, apylinkėje gyveno 150 lietuvių, "aktyvumo procentas" 35% . Tačiau tais pačiais metais KLB taryb. suvaž. apyl. pirm. J. Danys pateikė šitokią statistiką: "1981 m. Kanados statistikos biuro duomenimis, Otavoje 235 pareiškė esą lietuviais, 60 namie kalba lietuviškai. Apylinkės sąrašuose yra 80 pavardžių, tai maždaug 120 asmenų, kurie nors kartą per dvejus metus apsilanko. Šiaip į parengimus (įskaitant pamaldas) ateina 40-60; 70-80 yra retas skaičius." 1999 m. KLB apylinkės sąrašuose buvo 95 šeimos, apie 200 žmonių. Tų metų Vasario 16-osios paminėjime dalyvavo 120 tautiečių.

V. Priščeponkos 1998m. paruoštos žinios; Kanados Lietuvių archyve dokumentai, KLB suvažiavimų protokolai, fondai 16-O.II.1, 16-O.II.5, 16-O.II.6, 16-0.16 ir 16-O.II.19; Rūtos Kličienės pranešimas 1999m. KLB tarybos suvažiavime, dokum. 16-O.II.33; II LD; III LD p. 79; IV LD p. 85; VII LD p. 71; VIII LD p.68; XII LD p.20; XXXIV LD; J. Kardelis, "Kanada" LE X p.413; TŽ 1999.XII.14; "TŽ" (2000.I.18).